

LNV wil meer regie op kennisagenda

In de rijksbegroting 2005 van het Ministerie van LNV krijgt het kennisbeleid in vergelijking tot voorafgaande jaren veel aandacht. Naast onderwerpen als duurzaam ondernemen, een vitale landbouw, natuurbeheer en 'Europa' heeft Kennis een vooraanstaande plaats gekregen. Minister Veerman wil –zoals hij het noemt – meer regie op de kennisontwikkelingsagenda van overheid en bedrijfsleven. Het groene onderwijs wordt daarbij prominent op de kaart gezet.

De staat houdt geen kippen en teelt geen suikerbieten. Veranderingen in de richting van een duurzame landbouw moeten vooral door de agrarische sector zelf tot stand worden gebracht, zo schrijft minister Veerman in de toelichting op zijn begroting 2005 van het Ministerie van Landbouw, Visserij en Voedselkwaliteit. Niet dirigeren maar faciliteren en stimuleren is daarom het motto van de bewindsman. Hij sluit op die manier aan bij het streven van het Kabinet om de regelgeving te verminderen ten gunste van meer ruimte voor initiatief voor de burgers en directe overheidscontrole waar mogelijk te vervangen door toezicht op de controle. Vanuit de filosofie 'niet zorgen voor maar zorgen dat' – ook al eerder verwoord in zijn nota 'Vitaal en Samen' - wil de minister helder krijgen waar de verantwoordelijkheid van de overheid begint en ophoudt en waar die van andere overheden, ondernemers en burgers begint. Belangrijke concrete onderwerpen die Veerman op de LNV-agenda voor 2005 heeft gezet, zijn o.a. de vereenvoudiging en/of afschaffing van de regels die de overgang naar duurzaam ondernemen belemmeren, het stimuleren van particulieren en agrariërs om aan natuurbeheer te doen, het 'Europa-proof' maken van het mestbeleid en gemeenschappelijk landbouwbeleid, ondersteuning van vernieuwende ondernemers en de versterking van het kennisbeleid. Dat laatste raakt uiteraard ook het groene onderwijs omdat dit onder de verantwoordelijkheid valt van de minister van LNV.

Visie

Het wetenschaps- en kennisbeleid van LNV is nu in hoofdzaak gericht op het waarborgen van de infrastructuur voor onderzoek, onderwijs en voorlichting voor de agrofoodsector, natuur en platteland. Dilemma daarbij is dat de beheerstaken voor met name het onderwijs zoveel energie van LNV vragen dat voor inhoudelijk beleid onvoldoende tijd is. Kamerlid Van der Ham diende daarom vorig jaar een motie in om tot een interdepartementale kennisontwikkelingsvisie voor het gehele agrocluster te komen. Uit de toelichting op zijn begroting blijkt dat minister Veerman daar werk van wil maken. In overleg met het bedrijfsleven, de kennisinstellingen en de minister van Economische Zaken is naar voren gekomen dat meer regie op de kennisontwikkelingsagenda van overheid en bedrijfsleven gewenst is. Veerman kondigt aan dat hij zich daarvoor zal inzetten. De eerste concrete stap daartoe is de fusie van de Directie Wetenschap en Kennisoverdracht met het Expertisecentrum LNV in Ede tot de nieuwe Directie Kennis waarover verderop in deze editie wordt bericht.

Synergie

In zijn toelichting op de begroting benadrukt minister Veerman expliciet dat hij direct verantwoordelijk is voor kennisverspreiding en het vakdepartementaal onderwijsbeleid. Voor algemene onderwijskundige vernieuwing voor groen onderwijs is hij systeemverantwoordelijk. In het algemeen onderwijsbeleid volgt de LNV/minister

◀ LNV-minister Veerman bij de presentatie van zijn begroting voor de pers

de scholen uitgenodigd om voorstellen in te dienen voor projecten voor regionale innovatie-kenniscirculatie tussen onderwijs, praktijk en onderzoek en voor landelijke projecten voor onderwijskundige vernieuwing. Naar verwachting zullen tussen nu en 2006 zo'n 50 regionale en 13 landelijke door LNV gefinancierde projecten van start gaan. Om tot een functionele, efficiënte en samenhangende ondersteuningsstructuur voor het groene onderwijs te komen zal binnenkort een beleidskader worden opgesteld. Verder zal de Regeling Praktijkleren – ook een invulling in het kader van vakdepartementaal leren – aangescherpt worden. Na een herijking van de regeling zal de inzet van praktijkleren worden gekoppeld aan de nieuwe exameneisen. Daarmee komt vast te staan welke vormen van praktijkleren voor welke beroepsopleidingen en welke instellingen door LNV betaald zullen worden.

Lasten en lusten

Via het vakdepartementaal onderwijsbeleid kan minister Veerman zijn eigen keuzes maken. Als het gaat om het algemeen onderwijsbeleid volgt hij het beleid van OCW. Dat betekent dat het groene onderwijs onverkort te maken krijgt met de lasten en lusten die voortvloeien uit algemene maatregelen die OCW-minister Van der Hoeven heeft aangekondigd. Het betreft enkele investeringen maar vooral ook forse ingrepen om te bezuinigen. De voorgestelde collegegeldverhoging van 100 euro in het hoger onderwijs en geen bekostiging meer voor studenten die na hun 29e verjaardag willen beginnen met een studie aan een hogeschool of universiteit. De maatregel geldt overigens niet voor de lerarenopleidingen. Verder vervalt met ingang van 2006 de bekostiging voor hoger onderwijs-studenten die van buiten de EU komen. Zeker voor het groene onderwijs – hao en WUR – een flinke klap. De WUR telt veel studenten uit ontwikkelingslanden en zowel hao als WUR hebben hun aandeel studenten uit o.a. China de afgelopen jaren sterk zien groeien. LNV heeft hiervoor in zijn begroting al een

besparing van 3,5 miljoen euro voor 2007 ingeboekt.

De Nederlandse arbeidsmarkt in de onderwijssector is in korte tijd sterk veranderd. Van grote docententekorten is geen sprake meer. Toch zet de overheid ook weer in 2005 extra geld in om te bewerkstelligen dat er meer leraren worden opgeleid. OCW gaat er namelijk vanuit dat het gevaar van lerarentekorten op de loer blijft door de toenemende vergrijzing. Zo krijgen scholen meer ruimte voor de begeleiding en scholing van beginnende leraren. Het subsidiebedrag dat ze krijgen om meer zij-instromers te krijgen gaat van 10.000 naar 15.000 euro per zij-instromer. In de bve-sector kunnen scholen daarbij net zoals dit jaar een tegemoetkoming aanvragen voor de scholings- en verletkosten op basis van Regeling duale opleidingstrajecten. Het aantal is overigens wel gelimiteerd tot 800 duale trajecten, maar nieuw is dat de helft daarvan bestemd is voor onderwijsondersteunende functies als instructeur of onderwijsassistent. Verder valt uit de toelichting op de begroting van OCW af te lezen dat het opleiden van leraren binnen de scholen als een kansrijke ontwikkeling wordt gezien en dat de overheid er zelfs geen problemen mee heeft als scholen dat wat grootschaliger doen om te voorzien in de behoefte van andere scholen. De criteria waaraan zo'n opleidingsschool dan moet voldoen worden door OCW ontwikkeld. Nieuwe investeringen/stimuleringsmaatregelen die OCW in het onderwijs doet en die met het oog op een gelijke behandeling ook gelden voor het groene onderwijs zijn verder extra middelen voor met name het vmbo voor de veiligheid in het onderwijs en het voorkomen van voortijdig schoolverlaten en de overweging om de verzwakking mbo-hbo af te schaffen. Nu is het zo dat het hbo voor instromende mbo-studenten bij verwante richtingen slechts drie in plaats van vier jaar bekostigd krijgt. OCW overweegt sterk om deze maatregel terug te draaien en 'verwante' studenten weer voor vier jaar te bekostigen. ☺

Pieter Boetzkes

het beleid van OCW. Bij kennisverspreiding legt de bewindsman het zwaartepunt op actuele hoofdthema's van LNV: vitale, duurzame land- en tuinbouw, natuur en landschap, ruimte op het platteland en voedselkwaliteit. Het groene onderwijs vervult daar naar zijn mening een centrale rol bij via scholing en voorlichting. Maar ook een betere ontsluiting en beheer van publieke kennis in het LNV-domein moeten daar een bijdrage aan leveren. Het virtueel platform Groen Kennisnet moet daarom in 2007 gerealiseerd zijn en op de weg daar naartoe verwacht Veerman dat eind 2005 ruim 30.000 leerlingen, docenten, onderzoekers, leerbedrijven en overheidsmedewerkers aangesloten zijn. Om te zorgen dat relatief kleine, groene scholen hun rol bij kennisverspreiding adequaat kunnen vervullen en dat de regionale spreiding van instituten in stand blijft, is het volgens de minister van groot belang dat zij samen met het overige onderwijs, het onderzoek en het bedrijfsleven naar maximale synergie streven en dat de infrastructuur voor de ondersteuning van het groene onderwijs adequaat is. Het vakdepartementaal onderwijsbeleid en het algemeen onderwijsbeleid moeten die ambities van de minister ondersteunen. In de Kaderbrief 2004 heeft de bewindsman in het voorjaar